

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

4 Si quis dubitans an res sit sua, simul dubitet an liceat eam retinere, & tamen retineat, vtrùm bona fide continuet posseßionem, an mala.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

constet prouenisse ex errore Iuris. Aduertendū tamen est, non semper requiri titulū ad præscriptionē, vt docet Couar. 2. p. §. 8. quia sæpè fit vt tituli obliuiscamur; multa enim habemus in rebus nostris, quæ vtrū emptione, donatione, testamento, an aliter acceperimus, ignoramus. Requiritur tamen vt breuiore vel ordinatio tempore fiat præscriptio.

9 Tertiò, Requiritur *bona fides*, vt patet ex regula Iuris in Sexto, *Possessor mala fidei non præscribit.* (in quam regulā Couarr. doctissimum commentarium scripsit, quem sæpè hic citamus.) Idem habetur in c. finali. de præscriptionibus, quod sumptum est ex Concil. Magno Lateranensi, vbi dicitur, *Quoniam omne quod non est ex fide, peccatum est, synodali iudicio definimus, vt nulla valeat absque bona fide præscriptio, tam canonica quam civilis; cum generaliter sit omni constitutioni & consuetudini derogandum, quæ absque mortali peccato non potest obseruari. Vnde oportet vt qui præscribit in nulla temporis parte habeat rei aliena conscientiam.* Ex quibus verbis hoc etiā colligitur, *bonam fidem* in proposito esse credulitatem, qua quis sibi prudenter persuadet rem esse suam, vel saltem nescit esse alienam. Dico *prudenter*, quia si ex ignorantia crassa, vel inordinata cupiditate illa persuasio procedat, non erit bona fides.

Quid bona fides.

Continuata possessio.

Quartò, Requiritur certi temporis continuata possessio: quod tempus varium est pro varietate rerum præscribendarum, vt infra dicitur.

Circa prædictas conditiones, præsertim circa 3. & 4. sunt aliquot dubitationes. Vnde fit

DUBITATIO III.

Vtrum dubitans an res sit sua, censetur bona fide eam possidere.

10 **T**ractat hoc Couar. ad regul. Possessor, p. 2. §. 7. n. 3. & sequent.

Resp. & dico Primò, Qui dubitat, non censetur habere bonam fidem ad inchoandam possessionem, quamdiu manet dubitatio. Ita Couar. supra. Ioannes Medina Cod. de restitutione q. 17. & est communis sententia Doctorum.

Ratio est, quia vt rem quam antea non habebam, incipiam mihi vindicare & usurpare, requiritur vt determinatè iudicem eam vel esse nullius, (& ita fieri meam per occupationem) vel certè esse meam, quamuis id antea non aduerterim. Quòd si dubitem an sit mea, an aliena, iniquè ago eam mihi arrogans; cum non sit melior mea conditio quàm alterius. In hoc casu, si dubium versetur inter duos, quorum neuter bona fide possidebat, res est diuidenda: quia par est Ius vtriusque; neque est vlla ratio cur alteri potius quàm alteri adiudicetur, vt dictum est 1. 2. q. 19.

Si sit dubium quando neuter possidet.

11 Dico Secundò, Qui dubitat, censetur habere bonam fidem sufficientem ad continuandam possessionem bona fide initam. vnde quando dubium superuenit ei qui bona fide cæpit possidere, non violat, nec interrupt eam. Ita Couar. supra §. 7. n. 3. & sequentib. vbi multos citat pro hac sententia. Idem docet Medina loco citato. Est contra Adrianum in 4. q. de præscriptione. & Sorum l. 4. de Iustitia q. 5. a. 4. & quosdam alios, qui dicunt bonam fidem per tale dubium interrupti, & ita non procedere præscriptionem. Sed proba-

Dubitatio non interrupt præscriptionem.

tur nostra sententia ex cap. Si virgo. 34. q. 1. vbi dicitur, *In iure prædiorum, tamdiu unusquisque possessor bona fidei dicitur, quamdiu possidere se ignorat alienum.* Idem indicatur c. finali de præscriptione, cum dicitur, *Vnde oportet, vt qui præscribit in nulla temporis parte habeat rei aliena conscientiam.* atqui dubius non est sibi conscius rem esse alienam, & ignorat se possidere alienum: ergo manet possessor bona fidei, & procedit præscriptio. loquuntur autem hæc capita de continuatione possessionis, non autem de inchoatione.

Secundò, Probatum ratione; quia in pari dubio melior est conditio possidentis quàm non possidentis: ergo cum is, qui incipit dubitare, iam possideat, melior est eius conditio quàm non possidentis; ac proinde potest rem retinere, et si adhibita diligentia adhuc maneat dubitatio. quòd si potest rem retinere, etiam potest continuare possessionem perferre in illo dubio. ergo hæc continuatio poterit perficere præscriptionem. nam sola illa possessio est inutilis ad præscribendum, quæ non est sine peccato, vt patet ex dicto c. finali.

Obijcitur contra, Bona fides est existimatio, qua quis prudenter existimat rem, quam retinet, esse suam; atqui dubitans non existimat esse suam: ergo non habet bonam fidem.

Respon. Non tantum est bona fides cum quis positivè credit rem esse suam, sed etiam cum nescit esse alienam; vt colligitur ex cap. finali supra. Vnde cum dubitans nesciat esse alienam, censetur habere bonam fidem talem, qualis quidem non sufficit ad inchoandam præscriptionem, tamen ad continuandam sufficiens est.

Ex his potest colligi resolutio cuiusdam dubitatione, quam Couarr. tractat nu. 2. supra: *An detur medium inter bonam & malam fidem? Dicendum est dari medium, si hæc speculatiuè considerentur: non autem si in ordine ad praxim.* Dubitans enim speculatiuè, nec bonam nec malam fidem habet, quia nec credit positivè rem esse suam, nec alienam; sed hæret in medio. In ordine autem ad praxim habet vel bonam fidem vel malam: bonam, si agatur de continuatione possessionis bene inchoatæ; malam verò, si agatur de possessione primùm inchoata. Qui enim dubitat an res sit sua, mala fide possessionem inchoat: quia contra conscientiam facit. scit enim se eam rem, de qua dubitat an alterius sit, sibi vindicare non posse. bona tamen fide possessionem ritè inchoatam continuat; quia cum possessio ei suffragetur, nouit se rem illam ob dubitationem superuenientem non teneri deserere, & alteri tradere; sed factis esse vt diligenter de veritate inquiret; & si adhibita conuenienti pro rei momento inquisitione adhuc dubium perseverauerit, se in sua possessione progredi posse: eò quòd in dubio melior sit conditio possidentis.

12 An detur medium inter bonam & malam fidem.

DUBITATIO IV.

Si quis dubitans an res sit sua, simul dubitet an liceat eam retinere, & tamen retineat, vtrum bona fide continuat possessionem, an mala.

Resp. Mala fide continuat possessionem; vn-
de non procedit ei præscriptio; vt expressè habe-

habetur L. Si fur. de vsucapionibus, vbi dicitur, *Si quis id quod possidet non putet sibi licere per leges vsucapere, dicendum est, et si errat, non procedere tamen eius vsucapionem, vel quia non bona fide videatur possidere, vel quia in iure erranti non procedat vsucapio.* Sed occasione huius legis occurrit dubium, de quo fuscè Couar. reg. Possessor. p. 2. §. 7. n. 5. & sequent.

DUBITATIO V.

Utrum si quis ex ignorantia iuris rem vsurpet vt suam, suamque esse existimet, habeat bonam fidem sufficientem ad prescribendum.

Verbi gratia, comparasti rem aliquam contractu vsurario, quem putabas iustum; quod existimares vsuras mediocres iuste exigere; accepisti à Religioso vestem, equum, &c. nesciens Religiosum non posse donare; vtrum cum tali errore currat prescriptio? Ioannes Medina q. 17. docet, quamuis ignorantiam inculpata tam iuris quam facti sufficere ad prescribendum in foro conscientia. Sed contrarium est verius, si agatur de prescriptione ordinaria. Pro quo

14 Dico Primò, Iuris clari ignorantia non sufficit ad prescriptionem rei, etiamsi sit omnino inculpata. Est communis sententia DD. vt docet Couar. reg. Possessor. p. 2. §. 7. n. 6.

Probatur L. Numquam 31. de vsucapionibus, vbi dicitur, *Numquam in vsucapionibus Iuris error possessoribus prodest.* & L. Iuris 4. de Iuris & facti ignor. *Iuris ignorantia in vsucapione negatur prodesse, facti vero ignorantiam prodesse constat.* Et L. Error. 8. eod. tit. *Error facti, ne maribus quidem in damnis vel compendijs obest. Iuris autem error nec feminis in compendijs prodest, ceterum omnibus iuris error in damnis amittenda rei suae non nocet.* Idem habetur L. sequenti. Quare cum leges nolint hunc errorem prodesse, non procedet cum eo prescriptio, sicut enim prescriptio iure humano constat, ita ab eodem potest circumscribi.

Error iuris impedit prescripionem, maxime si vincibilis.

15 Dico Secundò, Huius tamen Iuris ignorantia seu error inculpatus sufficit ad prescribendos fructus ex re illa perceptos. Ita Nauar. lib. 1. consil. 6. tit. de officio Iudicis. Couar. l. 1. variarum resolutionum cap. 3. nu. 8. Glossa in L. Si fur. 32. de vsucap. §. 1. Innoc. Ancharana, Cardinal. & Imola, in cap. Ad nostram. 11. de rebus Eccl. non alien. & alij multi. Probatur ex L. Sed et si 25. §. Scire. 6. de petitione hereditatis: vbi insinuat, eum qui in iure errans possidet, posse comparare fructus; modò non sit praedo, id est malae fidei possessor. Nec refert vtrum fuerit error iuris nec assistentis nec resistentis contractui, an iuris resistentis: quia vtroque casu verum est, vt docet Nauar. & Couar. supra; et si multi Iurisperiti cum Bartolo id non admittant, cum est error iuris resistentis. Ratio est, quia quando ius non distinguit, nec nos debemus distinguere: atqui d. §. Scire, non distinguit, nec est vllus textus aut ratio efficax, qua illa distinctio probetur, vt Nauarrus ait. Deinde praeter auctores citatos, ita docet Glossa in L. 2. C. Si quis ignorans rem min. esse, vbi Baldus & Salicetus secuti Glossam docent, errantè in iure

bona fide, acquirere fructus ex contractu nullo & iure reprobato. Idem tenet Couar. supra. Prescribuntur autem fructus triennio bona fide possessi, vt docet Couar. supra n. 7. & ex infra dicendis patebit. Ratio cur fructus prescribatur, esse potest, quia error circa fructus videtur esse error facti; putat enim possessor se eos percipere ex re sua.

Dico Tertiò, Ignorantia vel error Iuris valde dubij, & etiam verè dubij, sufficit ad prescriptionem ipsius rei. Ita Nauar. supra. *Error, inquit, iuris dubij perinde prodest ad hoc, (vsucapionem) sicut error facti.* Probatur ex Glossa, Panor. Felino, & aliis in cap. De quarta, de prescriptionibus. Idem tenet Couar. §. 7. nu. 12. & Sil. verbo Prescriptio. §. 4. & alij. Nec refert, quòd aliqui ex his requirant vt hoc ius sit valde dubium; quia sufficit esse verè dubium, vt Nauar. & Sil. Ratio est; quia quando Ius aliquod est verè dubium, (id est, de quo vtriusque sint multorum sententia) prudenter possumus in praxi vtramlibet sequi, perinde ac si ius planum esset.

Hinc sequitur, posse vsucapere eum, qui aliquid contractu ambiguo, de quo vtriusque sunt opiniones Doctorum, comparauit.

Sed difficultas est, vtrum sententia Medina sit aliquo modo probabilis. Quidam negant esse probabilem, etiamsi agatur de prescriptione longissimi temporis, quae non requirit titulum, qualis est 30 & 40. annorum. Probatur Primò, ex iuris adductis nu. 14. quae expressè habent, iuris errorem in prescriptione non prodesse. Secundò, quia cum mala fide non procedit vllò tempore prescriptio. cap. fin. de prescript. Atqui is qui per ignorantiam iuris rem acquirit, comparando illam per contractum iure inualidum, habet malam fidem, vt iura loquuntur; ergo Minor probatur ex L. Quemadmodum. 7. C. de agricolis & censitis, vbi dicitur, eum, qui emit adscriptitium sine gleba, non posse vsucapere. *Quia, inquit, mala fidei possessorem esse nemo ambigit, qui aliquid contra legem interdicit mercatur.* Vbi aduerte, non dici, talem praesumi habere malam fidem, sed habere malam fidem. Nam iura malam fidem vocant non solum credulitatem qua quis credit, aut dubitat rem non esse suam quam retinet vt suam, sed etiam, qua quis ex errore iuris serio putat esse suam; hanc enim ideò vocant malam, quia est inutilis ad prescriptionem. Tertiò, probatur ex cap. Dudum 31. de decimis. vbi Pontifex decimas, quas Rex Hungariae dederat Hospitalariis S. Stephani, adiudicat Episcopo: eò quòd acceperant illas à manu laici, qui iure eas non poterat possidere, ac proinde nec donare: vbi Pontifex non ponderat lapsum temporis 40. annorum nondum expleti, sed titulum ex errore iuris inductum, ac proinde inualidum. Quarto, etiamsi pars aduersa, contra quam Titius intendit prescribere, fateretur illum ignorantiam inuincibili iuris laborasse, nihilominus in foro externo Titius condemnaretur: ergo ibi non proceditur ex praesumptione malae fidei, sed ex eo quòd credulitas ex errore proueniens sit reuera mala fides. Confir. Quia alioquin Ius civile foueret peccatum, auferendo rem vero domino, qui iam prescriptione acquisuerat verum dominium. Quintò, etiamsi concederetur illas leges procedere ex praesumptione malae fidei, tamen res istae non possent prescribi tempore 30. annorum, sed solum tempore cuius initij non extat memoria:

16
Error Iuris
dubij.

17
Sententia
Medinae an
sit proba-
bilis.